

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیمسال دوم ۹۳-۹۲
رشته تفسیر ورودی صبر ۹۱

مهر مدرسه

کد رهبران:	۳۹۳۲/۱۳
کتاب:	۱۳۹۴/۰۳/۱۷
موضوع:	تفسیر موضوعی ۲
کتاب:	معارف قرآن آیت الله مصباح
مدرس:	جلد اول: انسان‌شناسی و معادشناسی

ردیف:		
ساعت برگزاری:	نمره:	مدت: ۸۰ دقیقه
شماره پانام مسج اول:	نمره عدد:	نمره حرف:
شماره پانام مسج دوم:	نمره عدد:	نمره حرف:

نام و نام خانوادگی: نام پدر: نام مدرسه: شهرتان: استان:

۰/۵

۱- به نظر مصنف معنای لغت «حماء مسنون» چیست؟

- الف. گل بدبو
- ب. گل سیاه
- ج. گل سفالین
- د. گل سرشته

۰/۵

۲- در مورد احادیث طینت کدام گزینه نادرست است؟

- الف. اقتضا را بیان می‌کند.
- ب. علت تامه را بیان می‌کند.
- ج. بر علم پیشین خداوند دلالت دارد.
- د. اشاره به جهانی فراسوی این عالم دارد.

۰/۵

۳- کدام آیه دلالت بر ثبوت علم غیب برای غیر خدا می‌کند؟

- الف. «و عنده مفاتيح الغيب لا يعلمه الا هو»
- ب. «الذين يؤمنون بالغيب و يقيمون الصلاة»
- ج. «ذلك من انباء الغيب نوحيه اليك»
- د. «انما انا بشر مثلكم يوحى الی»

۰/۵

۴- مطابق نظر مصنف آیه «الم تر الی الذی حاج ابراهیم فی ربه ان اتاه الله الملك» بر چه قدرتی در انسان اشاره دارد؟

- الف. قدرت اجتماعی
- ب. قدرت نفسانی
- ج. قدرت الهی
- د. ماورایی

۰/۵

۵- نظر علامه طباطبایی (ره) پیرامون جریان حضرت ابراهیم (ع) که فرمود: «رب ارنی کیف تحیی الموتی» را مشخص کنید.

- الف. فهم معاد از طریق دیدن آثار بوده است.
- ب. جهت ازدیاد ایمان به معاد بوده است.
- ج. شبیه داستان عزیر نبی بوده است.
- د. از مصادیق دیدن ملکوت است.

۰/۵

۶- کدام آیه بر رابطه حقیقی و عینی اعمال ما و جزای آن‌ها در آخرت دارد؟

- الف. «من جاء بالحسنة فله عشر امثالها»
- ب. «و ان تومنوا و تتقوا فلکم اجرکم»
- ج. «و توفی کل نفس ما عملت»
- د. «فسوف نؤتیہ اجرا عظیماً»

۰/۵

۷- با توجه به آیاتی مانند «فاننا خلقناکم من تراب» توضیح دهید آیا وجود انسان ابداعی است؟ وجه جمع این آیات با آیاتی مانند «انا خلقناه و لم یک شیئاً» را بیان کنید.

۲

۸- تفاوت علم آدم و ملائکه که باعث شایستگی او برای خلافت الهی شد را توضیح دهید.

۲

۹- تفاوت دو جنبه مورد نظر درباره کرامت انسانی در آیه شریفه «و لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم» و «ثم رددناه اسفل سافلین» را توضیح دهید.

۲

۱۰- توهّم جبر فلسفی همراه با نقد آن را بنویسید.

۲

۱۱- قول ماتریالیست‌ها مبنی بر اینکه «روح از خواص ماده است» را بر اساس اصول فلسفی تحلیل و نقد کنید.

۲

۱۲- چهار نمونه از نمونه‌های عینی معاد در این دنیا که مورد اشاره قرآن قرار گرفته است را بنویسید.

۲

۱۳- جهت اثبات معاد، برهانی که در آیه شریفه «و یتفکرون فی خلق السماوات و الارض ربّنا ما خلقت هذا باطلا» آمده است را توضیح دهید.

۲

«سامانه پیاچ کوتاه ۵۰۰۰۱۷۱۷۲۱۴۴۲۱ اداره سنجش معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.»

«در صورت ارسال پیاچ کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.»

سازمان سنجش و ارزشیابی
وزارت آموزش عالی و تربیت مدرسین

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیمسال اول ۹۴-۹۳
رشته تفسیر و روای بهمن ۹۰

مهر مدرسه

کد آزمون:	۳۹۳۱/۰۵
تاریخ:	۱۳۹۳/۱۰/۱۵
نوع آزمون:	تفسیر موضوعی ۲
کتاب:	معارف قرآن آیت الله مصباح
مجموعه:	انسان شناسی و معاد شناسی (ص ۲۹۶-۳۱۵)

ردیف:					
تاریخ برگزاری:	صبح ۱۰	نوبت:	۱۷	مدت آزمون:	۸۰ دقیقه
شماره یا نام صحنه اول:	نوبت عدد	نوبت حرف			
شماره یا نام صحنه دوم:	نوبت عدد	نوبت حرف			

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه: شهرستان: استان:

۱- با توجه به کدام آیه شریفه می توان دریافت بین توجه به خدا و توجه به خود قرابت و ملازمه وجود دارد؟ ص ۳۱۸
الف. و نفس و ما سواها
ب. نسوا الله فانساهم انفسهم
ج. فلما خلصوا نجيا نسوا ما ذكروا به
د. و ما تقدموا لانفسكم من خير تجدوه عند الله

۲- از نظر مؤلف خلافت الهی برای کدام دسته از انسان ها ثابت است؟ ص ۳۵۹
الف. افرادی مانند انبیاء و ائمه
ب. برای تمام مؤمنین
ج. فقط برای انبیاء
د. تمامی انسان ها

۳- آیه شریفه «من كان يريد العزة فلله العزة جميعاً» (فاطر: ۱۰) ناظر به کدامین قسم از امیال باطنی است؟ ص ۴۱۳ و ۴۱۴
الف. غرائز
ب. عواطف
ج. انفعالات
د. احساسات

۴- از کدام آیه شریفه می توان «تجرد روح» را استفاده کرد؟ ص ۴۴۵
الف. و يستلونك عن الروح، قل الروح من امر ربي (اسراء: ۸۵)
ب. اءذا متنا و كنا تراباً و عظاماً اءنا لمدینون (صافات: ۵۳)
ج. قل الله يحييكم ثم يميتكم ثم يجمعكم (جاثیه: ۲۶)
د. تنزل الملائكة و الروح فيها باذن ربهم (قدر: ۴)

۵- به نظر علامه طباطبایی (ره) درخواست حضرت ابراهیم برای احیا مردگان به چه منظور بوده است؟ ص ۴۶۶
الف. ایمان به قدرت خدا
ب. آثار احیا را ببیند.
ج. ایمان به فعل الهی
د. خودش محیی باشد.

۶- مراد از «دک» در آیه شریفه «كلا اذا دكت الارض دكاً» (فجر: ۲۱) چیست؟ ص ۴۸۳
الف. پیچیدن چیزی شبیه طومار
ب. پیچیدن چیزی به شکل گرد.
ج. نهایت کوبیده شدن و له شدن چیزی
د. چیزی حرکتی پیدا کند و بعد نابود شود.

۷- دو وجه در مورد آیاتی که دلالت بر خلقت انسان از تراب می کنند را بنویسید. ص ۳۳۰ - ۲ نمره
جواب: وجه اول این که مراحل آفرینش هر شخص را به صورت جدا مورد نظر قرار داده است. یعنی خاک است که به مواد غذایی و مواد غذایی به نطفه تبدیل شده است. بنابر این خاک مبداء نطفه و نطفه مبداء انسان است. وجه دوم عبارت اند از این که چون حضرت آدم از خاک بوده است و هر انسانی در آفرینش به او منتهی می گردد. بنابر این مبداء آفرینش حضرت آدم مبداء برای تمامی انسان ها می باشد.

۲

۸- مراد از خلافت در آیه شریفه «إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً» جانشینی از گذشتگان است یا خلافت الهی؟ دو دلیل بنویسید. ص ۳۵۷ و

۳۵۸ - ۲ نمره

جواب: خلافت الهی (۵/۰ نمره)، زیرا ۱. ظاهر از اینکه خداوند می‌فرماید: «من» می‌خواهم خلیفه‌ای قرار دهم و مستخلف عنه را ذکر نمی‌کند، این است که می‌خواهد به جای خودش خلیفه‌ای را تعیین کند. ۲. این بیان مقدمه‌ای برای امر ملائکه به سجده کردن است و خداوند می‌خواهد به آنان بفهماند که علت سجده چیست و زمینه‌ی اطاعت را آماده کند، پس می‌خواهد بگوید که او جانشین خود من است که باید بر او سجده کنید. ۳. بعد از خبر دادن خدا به قرار دادن جانشین در زمین ملائکه اعتراض نموده و خواستند بگویند که آنان به جانشینی لایق‌ترند و واضح است که مراد جانشینی خداوند است و گرنه جانشینی انسان‌های دیگر که این اعتراض و خود برتر بینی را نداشت. (دو دلیل هر کدام ۷۵/۰ نمره کافی است.)

۹- دو جواب برای «ایهام جبر» در روایت «السَّعِيدُ سَعِيدٌ فِي بطنِ امِّهِ وَ الشَّقِيُّ شَقِيٌّ فِي بطنِ امِّهِ» بنویسید. ص ۳۷۵ - ۲ نمره

جواب: ۱. این‌ها بیان اقتضاهاست نه بیان علت تامه. یعنی کسانی هستند که از طینتی خلق شده‌اند که آن طینت، اقتضاء دارد که جهت خیر را در او تقویت کند مثل فرزندی که از پدر صالحی به وجود آمده است در برابر بچه‌ای که از زنا به هم رسیده است که در این یک اقتضاء گناه بیشتر است ولی در هیچ یک به حد جبر نمی‌رسد. ۲. طبیعت دخالتی در خوب و بد شدن ندارد، بلکه خدا از پیش می‌دانسته است، چه کسانی با اختیار خویش، راه خوب را انتخاب خواهند کرد و چه کسانی بد را؛ دسته‌ی نخستین را از طینت خوب آفریده و دسته دیگر را از بد. ۳. منظور از طینت این جهانی نیست؛ بلکه این‌ها مربوط به عالمی دیگر است که در آن عالم، نظام دیگری حکم فرماست. آن‌چه در این عالم هست به حسب طبع این عالم، دارای شئون مختلف و متفاوتی است و وجودش در پهنه‌ی زمان و مکان گسترده است؛ اما در عالم بالاتر با یک وجود جمع‌تر، موجود است. بنابر این اگر حمل اخبار و روایات طینت به آن مرتبه‌ی از وجود که در عالم خزائن الهی است، صحیح باشد؛ می‌توان گفت: تمام شئون انسان، «علی نعت البساطه» در آن عالم موجود است بدون این‌که با اختیار انسان و تحولات و تغییرات او در این عالم، منافاتی داشته باشد. آن عالم، نسخه‌ای از این عالم است؛ گیرم نسخه‌ای کامل‌تر. (رساندن اصل مطلب کافی است.)

۱۰- تنافی ابتدایی در دلالت آیات «قل لا يعلم من فی السماوات و الارض الغیب الا الله» (نمل: ۶۵) و «انبتکم بما تاكلون و ما تذخرون فی

بیوتکم» (ال عمران: ۴۹) را بنویسید. وجه جمع بین این دو آیه چیست؟ ص ۳۹۸ - ۲ نمره

جواب: ظاهر آیه اول این است که علم غیب منحصر و ویژه خدا می‌باشد و غیر خدا کسی از آن آگاه نیست و در مقابل آیه دوم در مورد حضرت عیسی (علیه‌السلام) است که با استفاده از علم غیب مردم را از آن‌چه که ذخیره کرده بودند و از آن‌چه در نهان می‌خوردند خبر می‌داد و دلالت بر ثبوت علم غیب برای غیر خدا می‌کند (۱ نمره) رفع تعارض به این است که علوم خاصی که از طرف خدای متعال به پیامبران و بندگان شایسته خدا افزوده می‌شود از این جهت که آنان خود به خود چنین علمی را ندارند و طبیعت آن‌ها اقتضای داشتن این علوم را ندارد. پس این علوم از آن خداوند است و از این جهت که با اعطای الهی، آنان واجد این علوم می‌شوند پس علوم خودشان محسوب می‌شود. دلایلی که علم غیب را منحصر به خدای متعال می‌داند ناظر به جهت اول و دلایلی که علوم غیبی و لدنی را برای انبیاء و اولیاء اثبات می‌کند ناظر به جهت دوم است. پس تعارض رفع می‌شود. (۱ نمره)

۱۱- چرا ترکیب انسان از روح و بدن مانند ترکیب شیء از دو عنصر مادی نیست؟ توضیح دهید. ص ۴۳۹ - ۲ نمره

جواب: اگر روح را عنصر اساسی در انسان ندانیم و عنصری مانند ماده که جزء ترکیب انسان است، بدانیم باید با از بین رفتن ماده که جزء دیگر انسان است هویت انسانی و فردیت او نابود گردد. چرا که اگر مرکب وابسته به دو جزء مساوی با هم باشد، با نابودی یک جزء تمام مرکب (که در اینجا هویت و شخصیت فرد است) از بین می‌رود در صورتی که اولاً در دنیا اجزاء بدن به تدریج از بین می‌رود ولی هویت انسان باقی است و ثانیاً قبل از قیامت بعد از مرگ و متلاشی شدن بدن هویت انسانی شخص باقی است. بنابر این باید گفت عنصر اساسی شخصیت انسان همان روح است و در نتیجه با از بین رفتن بدن هویت شخص نابود نمی‌گردد.

۱۲- استدلال در آیه شریفه «م نجعل الذین امنوا و عملوا الصالحات کالمفسدین فی الارض» (نمل: ۲۸) در اثبات

معاد را توضیح دهید. ص ۴۷۹ و ۴۸۰ - ۲ نمره

جواب: خدا در این دنیا همه انسان‌ها را مختار قرار داده است و به خاطر این اختیار بعضی در راه ارضاء شهوت‌ها و آرزوهای شیطانی خویش از هیچ غصب و قتل و غارتی فروگذار نمی‌کنند و در این دنیا نیز گاهی تا آخر در رفاه به سر می‌برند در مقابل دسته‌ای در راه خدا از مال و حتی جان خود می‌گذرند و آسایش و راحتی خود را در این راه می‌گذارند عدل خدا مقتضی آن است که اعمال هیچ‌کدام از دو گروه بی‌جواب نماند.

۱۳- در مقام تراجم خواست‌های انسان، دو مورد از معیارهای مبتنی بر اصل لذت، برای ترجیح یکی بر دیگری را نوشته، نقد هر کدام

چیست؟ ص ۴۲۲ س ۱۴ و ص ۴۲۳ س ۱۱ - ۲ نمره

جواب: ۱. این که کدام خواست، لذت بیشتری دارد همان را مقدم می‌کنیم. این مقایسه در صورتی است که قبلاً تجربه کرده باشیم. نقد: این معیار منجر به تحبیر انسان هنگام تصمیم‌گیری می‌شود که ملاک لذت را در چه بدانند و در چه زمان و برای چه کسی؟ (۱ نمره)

۲. این که کدام لذت از نظر زمانی پایدارتر است همان را انتخاب می‌کنیم. (لذت طولانی‌تر) نقد: این معیار کلیت ندارد. زیرا در صورتی که دو لذت با زمان طولانی و برابر وجود داشته باشد کدام‌یک ارجح است؟ (۱ نمره)

۳. این که یک کار چه مقدار کمال در ما ایجاد می‌کند. نقد: نمی‌دانیم انسان تا چه حد امکان کمال‌یابی دارد و تا انسان را شناسیم معیاری وجود نخواهد داشت. (۱ نمره) (ذکر دو مورد کافی است.)

نام استان:	اصفهان
نام شهرستان:	آران و بیدگل
تاریخ آزمون:	۹۲/۱۰/۱۶
ساعت آزمون:	۲۰
نام آزمون دهنده:	دکتر الماسی

موضوع آزمون:	تفسیر موضوعی ۲
موضوع:	انسان شناسی
آسب:	معارف استاد مصباح
نمره:	-
تاریخ:	انسان شناسی

نام و نام خانوادگی:

مدت: ۶۰ دقیقه

سوالات تستی، بارم هر سؤال نیم نمره است.

۱. مراحل گوناگون خلقت انسان از دیدگاه سوره مبارکه حج آیه ۵ کدام مورد است؟

- (۱) تراب، علقه، نطفه، مضغه
- (۲) تراب، نطفه، علقه، مضغه
- (۳) تراب، مضغه، نطفه، علقه
- (۴) نطفه، تراب، علقه، مضغه

۲. بنا بر نظر استاد مصباح، ارکان خلافت در ماجرای حضرت آدم - علیه السلام - کدام است؟ (به ترتیب مذکور در کتاب)

- (۱) آدم، نسناس، الله تعالی، عبودیت
- (۲) آدم، الله تعالی، الله تعالی، عبودیت
- (۳) آدم، الله تعالی، الله تعالی، زمین
- (۴) آدم، نسناس، الله تعالی، زمین

۳. عناصر زمینه ساز قبل از انجام فعل در ذهن انسان، به ترتیب کدام است؟

- (۱) تصور، تصدیق، شوق، اراده
- (۲) شوق، اراده، تصور، تصدیق
- (۳) شوق، اراده، تصدیق، تصور
- (۴) تصور، تصدیق، اراده، شوق

۴. به ترتیب کدام حالت برای کلمات «انسان، اناس، بشر، قوم» صحیح است؟

- (۱) اسم جنس افرادی، اسم جنس گروهی، اسم جنس افرادی و جمعی، اسم جمع
- (۲) اسم جمع، اسم جنس افرادی، اسم جنس گروهی، اسم جنس افرادی و جمعی
- (۳) اسم جنس افرادی، اسم جنس افرادی و جمعی، اسم جنس گروهی، اسم جمع
- (۴) اسم جنس گروهی، اسم جنس افرادی، اسم جنس افرادی و جمعی، اسم جمع

توجه: یک سؤال تشریحی، اختیاری است. در صورت پاسخ به همه سؤالات، سؤال پایانی محسوب نمی شود. بارم هر سؤال ۲ نمره است. از دادن پاسخ در میان سؤالات خودداری کنید.

۱. علم حضوری و علم حصولی را تعریف کنید. برای هر کدام، یک مثال بنویسید.
۲. موارد استعمال روح در قرآن کریم را با ذکر شاهد قرآنی بنویسید. (چهار مورد کافی است).
۳. چگونه قرآن شریف، مبدا خلق انسان را به اشیاء گوناگون (مانند نطفه، تراب، ماء، صلصال، من غیر شیء و ...) نسبت می دهد؟ (۴ مورد وجه جمع ذکر کنید).
۴. ارکان خلافت را نام ببرید و در مورد حضرت داوود - علیه السلام - تطبیق دهید. (سوره مبارکه ص، آیه ۲۶)
۵. انواع معانی اختیار به همراه مقابل هر یک را نام برده، توضیح مختصری دهید. کدام نوع از اختیار موجب تمایز و برتری انسان از دیگر موجودات است؟
۶. شبهه جبر را مختصراً بیان نمایید و سپس پاسخ دهید.
۷. معنای «باید» در فعل الهی را توضیح دهید. ضرورت و بایندی بعثت انبیا از جانب خداوند متعال در چیست؟
۸. انواع «قدرت تکنیکی» در انسان را از دیدگاه قرآن با ذکر شاهد قرآنی بنویسید.
۹. رابطه ی انسان شناسی با اصل نبوت و نیز با اصل معاد را توضیح دهید.
۱۰. معانی غیب از دیدگاه قرآن مجید چیست؟

با آرزوی بهترین ها برای تاه

علی الماسی

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیم سال اول ۹۲-۹۳
رشته تفسیر و روای بهمن ۸۹

مهر مدرسه

کد رهبران:	۳۹۲۱/۱۷
تاریخ:	۱۳۹۲/۱۰/۲۲
موضوع:	تفسیر موضوعی ۲
کتاب:	معارف قرآن آیه الله مصباح
مدرس:	انسان شناسی و ماد شناسی

ردیف:		
ساعت برگزاری:	تاریخ:	مدت آزمون:
۱۰ صبح	۱۷	۸۰ دقیقه
شماره پانام سطح اول:	شماره مدرسه:	شماره گروه:
شماره پانام سطح دوم:	شماره مدرسه:	شماره گروه:

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه: شهرستان: استان:

۰/۵

۱- مراد از «کم» در آیه شریفه «مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ» (طه: ۵۵) کدام جنبه انسان است؟

- الف. بدن
- ب. روح
- ج. عقل
- د. روح و بدن

۰/۵

۲- در کدام آیه شریفه مخلوق فقط حضرت آدم عَلَيْهِ السَّلَام است؟

- الف. «الم یک نطفة من منی یمنی» (قیامت: ۳۷)
- ب. «اکفرت بالذی خلقک من تراب» (کهف: ۳۷)
- ج. «و قد خلقتک من قبل و لم تک شیئاً» (مریم: ۹)
- د. «خلق الانسان من صلصال کالفخار» (الرحمن: ۱۴)

۰/۵

۳- رابطه «فاعل مختار» با «فاعل بالقصد» کدام است؟

- الف. تساوی
- ب. عموم و خصوص من وجه
- ج. اعم مطلق بودن فاعل مختار
- د. اعم مطلق بودن فاعل بالقصد

۰/۵

۴- مراد از «عدم حیات» در آیه شریفه «لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا تَحْيَىٰ» (اعلی: ۱۲ و ۱۳) چیست؟

- الف. عدم حیات مطلوب
- ب. عدم حیات جاودان
- ج. عدم حیات دنیایی
- د. خواب غفلت

۰/۵

۵- آنهایی که روح را از اعراض و خواص بدن می دانند طبعاً منکر چه چیزی هستند؟

- الف. خدا
- ب. معاد
- ج. نبوت
- د. امیال فطری

۰/۵

۶- مراد از «مور» در آیه شریفه «يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا» (طور: ۹) چیست؟

- الف. پیچیدن چیزی شبیه طومار
- ب. پیچیدن چیزی به شکل گرد
- ج. نهایت کوبیده شدن و له شدن چیزی
- د. چیزی حرکتی پیدا کند و بعد نابود شود.

۷- برداشت علامه طباطبائی رحمته الله از آیه شریفه «يَتَأْتِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مِّنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ» (مانده: ۱۰۵) را تبیین کنید.

۱/۵

۸- چگونه به آیه شریفه «إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ» (ال عمران: ۳۳) برای اثبات وجود انسان‌هایی قبل از حضرت آدم علیه السلام، استدلال شده است؟ دو نقد بر این استدلال بنویسید.

۲

۹- برخی مراد از «خلافت» در آیه شریفه «إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً» (بقره: ۳۰) را جانشینی از گذشتگان می‌دانند، دلیلشان را بیان کرده، نقدی بر آن را بنویسید.

۲

۱۰- دو توجیه برای روایاتی چون «السَّعِيدُ سَعِيدٌ فِي بطنِ أُمِّهِ وَ الشَّقِيُّ شَقِيٌّ فِي بطنِ أُمِّهِ» که موهم جبر هستند، بنویسید.

۲

۱۱- بنا به گفته متکلمان قاعده لطف ایجاب می‌کند که خدا پیامبران را مبعوث کند، تبیین کنید که اصولاً وجوب چیزی بر خدا به چه معنی است؟

۱

۱۲- اصطلاح فلسفی «شئینیة الشیء بصورته لا بمادته» را توضیح داده و بنویسید اشاره به چه مبحثی از معاد دارد؟

۱/۵

۱۳- آیه شریفه «وَقَالُوا أَإِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ» (سجده: ۱۰) اشاره به چه شبهه‌ای پیرامون معاد دارد و جواب آن را بنویسید.

۲

۱۴- برهان اثبات معاد بر اساس حکمت خداوند را تقریر کنید.

۲

«سامانه پیام کوتاه ۰۰۰۰۷۱۴۱۴۱۳ اداره سنجش معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.»
«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.»

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

نیم سال اول ۹۳-۹۲
رشته تفسیر و روای نهج ۸۹

مهر مدرسه

ردیف:		
ساعت برگزاری: ۱۰ صبح	تاریخ: ۱۷	مدت پخش: ۸۰ دقیقه
شماره یا نام مصحح اول	نمره صد	نمره به حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره صد	نمره به حروف

کد آزمون:	۳۹۲۱/۱۷
تاریخ:	۱۳۹۲/۱۰/۲۲
موضوع:	تفسیر موضوعی ۲
کتاب:	معارف قرآن آیه الله مصباح
صفحه:	انسان شناسی و معادشناسی (ص ۲۹۶-۳۱۵)

نام و نام خانوادگی:

نام پدر:

کد ملی:

درجه علم:

شماره:

امکان:

۰/۵

۱- مراد از «کم» در آیه شریفه «مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ» (طه: ۵۵) کدام جنبه انسان است؟ ص ۳۲۷

الف. بدن

ب. روح

ج. عقل

د. روح و بدن

۰/۵

۲- در کدام آیه شریفه مخلوق فقط حضرت آدم علیه السلام است؟ ص ۳۳۱

الف. «الم یک نطفة من منی یمنی» (قیامت: ۳۷)

ب. «اکفرت بالذی خلقک من تراب» (کهف: ۳۷) ص ۳۲۷

ج. «و قد خلقتک من قبل و لم تک شیئاً» (مریم: ۹) ص ۳۲۵

د. «خلق الانسان من صلصال کالفخار» (الرحمن: ۱۴)

۰/۵

۳- رابطه «فاعل مختار» با «فاعل بالقصد» کدام است؟ ص ۳۲۱ س ۱۲

الف. تساوی

ب. عموم و خصوص من وجه

ج. اعم مطلق بودن فاعل مختار

د. اعم مطلق بودن فاعل بالقصد

۰/۵

۴- مراد از «عدم حیات» در آیه شریفه «لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ» (اعلیٰ: ۱۲ و ۱۳) چیست؟ ص ۴۴۴

الف. عدم حیات مطلوب

ب. عدم حیات جاودان

ج. عدم حیات دنیایی

د. خواب غفلت

۰/۵

۵- آنهایی که روح را از اعراض و خواص بدن می دانند طبعاً منکر چه چیزی هستند؟ ص ۴۳۶ س ۶

الف. خدا

ب. معاد

ج. نبوت

د. امیال فطری

۰/۵

۶- مراد از «مور» در آیه شریفه «يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا» (طور: ۹) چیست؟ ص ۴۸۳

الف. پیچیدن چیزی شبیه طومار

ب. پیچیدن چیزی به شکل گرد

ج. نهایت کوبیده شدن و له شدن چیزی

د. چیزی حرکتی پیدا کند و بعد نابود شود.

۱/۵

۷- برداشت علامه طباطبائی رحمته الله از آیه شریفه «يَتَّيِّبُهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَن ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ» (مانده: ۱۰۵) را

تبیین کنید. ص ۳۱۸ س ۱۷

جواب: علامه (ره) استفاده می فرمایند که تأمل در نفس راهی برای هدایت است چون صدر آیه می فرماید که خودتان را بیابید، بعد می فرماید که «لَا يَضُرُّكُمْ مَن ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ» پس زمانی که در نفس خود تأمل کنید به هدایت می رسید. (۱/۵ نمره)

۸- چگونه به آیه شریفه «إِنَّ اللَّهَ أَصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ» (ال عمران: ۳۳) برای اثبات وجود

۲

انسان‌هایی قبل از حضرت آدم علیه السلام، استدلال شده است؟ دو نقد بر این استدلال بنویسید. ص ۳۴۲ و ۳۴۱

جواب: استدلال الف: معنای اصطفا این است که از بین اشیاء مشابه، بهترین آنها برگزیده شود، پس معلوم می‌شود افرادی بوده‌اند که حضرت آدم از بین آنان برگزیده شده است. نقد: ۱. اصطفا و گزینش آدم بر عالمین است نه از بین آنان، پس لازم نیست او عصاره و گزینش از بین بقیه باشد تلمستلزم وجود انسان‌های دیگری شود. ۲. ممکن است او بر نسل خودش اصطفا شده باشد نه اینکه انسان‌هایی از نسل دیگری در آن روزگار بوده باشند.

استدلال ب: عطف اصطفای آدم بر نوح و آل ابراهیم و عمران بر این دلالت دارد که آنان در اصطفا مانند هم بوده‌اند یعنی همانگونه که نوح و دیگران از بین قومشان برگزیده شدند، آدم نیز از بین انسان‌هایی انتخاب شده است، پس معلوم می‌شود افراد دیگری غیر از آدم نیز بوده‌اند. نقد: ۱. اگر یک جهت مشترک بین افراد وجود داشته باشد این به معنای اشتراک در همه خصوصیات نیست. ۲. ممکن است دیگر انبیاء نیز بر انسان‌های دیگری هم که وجود ندارند برتر باشند با اینکه آن انسان‌ها بالفعل وجود ندارند [یک استدلال و دو نقد برای آن کفایت می‌کند]

۹- برخی مراد از «خلافت» در آیه شریفه «إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً» (بقره: ۳۰) را جانشینی از گذشتگان می‌دانند، دلیلشان را بیان

۲

کرده، نقدی بر آن را بنویسید. ص ۳۵۷ و ۳۵۸

جواب: برخی با توجه به اینکه فرشتگان گفتند «اتجعل فیها من یفسد» یعنی قبل از حضرت آدم (ع) موجوداتی بوده‌اند که خداوند می‌خواست جانشینی برای آنها قرار دهد. ۱. ظاهر از اینکه خداوند می‌فرماید: «من» می‌خواهم خلیفه‌ای قرار دهم و مستخلف عنه را ذکر نمی‌کند، این است که می‌خواهد به جای خودش خلیفه‌ای را تعیین کند. ۲. این بیان مقدمه‌ای برای امر ملائکه به سجده کردن است و خداوند می‌خواهد به آنان بفهماند که علت سجده چیست و زمینه‌ی اطاعت را آماده کند، پس می‌خواهد بگوید که او جانشین خود من است که باید بر او سجده کنید. ۳. بعد از خبر دادن خدا به قرار دادن جانشین در زمین ملائکه اعتراض نموده و خواستند بگویند که آنان به جانشینی لایق‌ترند و واضح است که مراد جانشینی خداوند است و گرنه جانشینی انسان‌های دیگر که این اعتراض و خود برتر بینی را نداشت. [نوشتن یک نقد کافی است]

۱۰- دو توجیه برای روایاتی چون «السَّعِيدُ سَعِيدٌ فِي بطنِ امِّهِ وَ الشَّقِيُّ شَقِيٌّ فِي بطنِ امِّهِ» که موهم جبر هستند، بنویسید. ص ۳۷۵ س ۲۰

۲

جواب:

۱. این‌ها بیان اقتضاءهاست نه بیان علت تامه. ۲. طبیعت دخالتی در خوب و بد شدن ندارد، بلکه خدا از پیش می‌دانسته است چه کسانی با اختیار خودش راه خوب و چه کسانی راه بد را انتخاب خواهند کرد، دسته نخست را طینت خوب و دسته دوم را طینت بد. ۳. جواب دقیق‌تر: طینت را همچون دو مورد قبلی به معنای متعارف که به ذهن می‌آید نگیریم بلکه منظور از طینت و یا ماء عذب و مالح، این جهانی نیست بلکه مربوط به عالم دیگر است که در عالم نظام دیگری حکم فرما است.

۱۱- بنا به گفته متکلمان قاعده لطف ایجاب می‌کند که خدا پیامبران را مبعوث کند، تبیین کنید که اصولاً وجوب چیزی بر خدا به چه معنی

۱

است؟ ص ۳۹۷ س ۱

جواب: ۱. غرض الهی از آفرینش انسان در این جهان این است که آدمی، با اختیار خود، این راه را طی کند. ۲. عقل انسان برای شناخت راه درست از نادرست، کافی نیست، پس «باید» پیامبران مبعوث شوند. این باید، فرمان نیست بلکه همان ضرورت بالقیاس است و عقل برای خدا رساله عملیه نمی‌نویسد بلکه عقل می‌بیند که مقدمات حصولی اینکه انسان بخواهد به اهداف تعیین شده از طرف خداوند برسد ناقص است و نیاز به پیامبری است و این باید چیزی جز کشف تلازم بین این مبانی نیست.

۱۲- اصطلاح فلسفی «شئینیة الشئیء بصورته لا بمادته» را توضیح داده و بنویسید اشاره به چه مبحثی از معاد دارد؟ ص ۴۳۳ ۱/۵

جواب: هویت هر چیزی به جنبه فعلیت (صورت) اوست که آثاری دارد ولی ماده (قوهی محض) حیثیت استعدادی اوست. پس با تغییر ماده شخصیت انسان عوض نمی‌شود. (۱ نمره) این اصطلاح در مبحث، حفظ (هوهویت) و این همانی انسان در معاد و اینکه آیا ملاک این همانی جسم است یا روح انسان، مطرح می‌شود. (۵/۰ نمره)

۱۳- آیه شریفه «وَقَالُوا أَءِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ أَإِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ» (سجده: ۱۰) اشاره به چه شبهه‌ای پیرامون معاد دارد و جواب آن را

۲

بنویسید. ص ۴۴۹ س ۱۹

جواب: همان شبهه اعاده معدوم است یعنی شاید در میان منکران رستاخیز، در همان روزگاران گذشته‌ای که قبلاً نقل می‌فرماید افرادی از اهل استدلال نیز بودند و این شبهه برای آنان مطرح بوده است و اگر چنین شبهه‌ای باشد جواب آن همان است که در آیه می‌فرماید: شما از بین نمی‌روید پس اصولاً اعاده معدوم نیست بلکه جداسدن روح و بازگشت آن است که محال نیست.

۱۴- برهان اثبات معاد بر اساس حکمت خداوند را تقریر کنید. ص ۴۷۷ و ۴۸۸ س ۵

۲

جواب: ۱. خداوند کار عبث نمی‌کند و کارهایش حق یعنی حکیمانه است. ۲. همه پدیده‌های این جهان به حکم قوانین حاکم بر آنها نابود شدنی است. ۳. اگر فراسوی این پدیده‌ها، چیز دیگری در کار نباشد، خلقت این جهان عبث است [زیرا کاری خردمندانه است که نتیجه‌ای ارزنده‌تر از خود کار داشته باشد حال خداوند جهان را با حکمت‌ها و اسرار شگرف آفریده و به ویژه موجود پیچیده‌ای چون انسان که پس از مرگ مردم را در قیامت زنده نکند کار عبثی کرده است یعنی موجودی را که قابل دریافت فیض بی‌نهایت الهی است به فعلیت نرسانده است]. نتیجه آن که حکمت الهی اقتضا دارد که پس از این جهان، جهان دیگری وجود داشته باشد. (رساندن مفهوم کافی است.)